

EESTI KESKKONNAJUHTIMISE ASSOTSIATSIOON

TEABELEHT 6

Eesti Keskkonnanjuhtimise Assotsiatsiooni teabeleht ilmub kolm korda aastas ning on mõeldud assotsiatsiooni liikmete ja laiemale üldsuse teavitamiseks EKJA tegevusest ja keskkonnanjuhtimisest.

SISUKORD

Lk 2–3

ARTIKLID

- Jana Kelus. Tallinna Vesi – esimene EMAS-registreeritud ettevõtte Eestis
- Viire Viss. Reisikiri EKJA külastusreisist Soome
- Tõnis Meriste. Energiasäästuportaal – tuttav või tundmatu?

Lk 4

TRÜKISED

- Keskkonnategevuse tulemuslikkuse hindamise käsiraamat
- Ülevaade Euroopa Liidu riikides läbi viidud rohelise maksureformi tulemustest
- Standardi ISO 14001:2004 muudatuste ja täienduste seletusi
- EnvDic2004

ISO 14001 STATISTIKA

MIS TEHTUD, MIS TEOKSIL

KONTAKTID:

Eesti Keskkonnanjuhtimise Assotsiatsioon
Pk 160
10502 Tallinn
Tel: +372 627 6100
Faks: +372 627 6101
E-post: ekja@ekja.ee
www.ekja.ee

Lugupeetud EKJA liikmed ja keskkonnahuvilised,

taas jõuab teieni keskkonnasõbralikule paberile trükitud EKJA teabeleht.

Iga numbriga on EKJA teabelehe saajate arv suurenenud. Seekordsed artiklid on EKJA tegevliikmete sulest. Esimese ettevõttena Eestis sai EMAS-i (Euroopa Liidu keskkonnanjuhtimis- ja keskkonnaauditimissüsteemi) kohase registreeringu AS Tallinna Vesi. Nende tubli kvaliteedijuht Jana Kelus, kes oli ka pilootprojekti vedaja, kirjeldab süsteemi rakendamise kogemusi ning selle kasu ettevõttele. Loodame, et varsti anname EKJA teabelehes ülevaateid mitte ainult ISO 14001 standardi, vaid ka EMAS-i kohaselt registreeritud ettevõtete kohta. Eesti Energia keskkonnanjuht Tõnis Meriste

annab ülevaate ettevõtte heast algatusest teavitada nii ettevõtjaid, asutusi kui ka tavatarbijaid energiasäästuvõimalustest Interneti abil.

Rõõm on ka 10. novembril toimunud EKJA liikmete Soome-reisist, mil külastati Soome Keskkonnanjuhtimise Assotsiatsiooni. Tutvuti paari edumeelse ettevõttega (Kesko ja Ekokem), kus tegeldakse keskkonnaküsimustega, aga ka säästva arengu ja ettevõtte sotsiaalse vastutusega. Vaatamata tormile kiskunud ilmale kujunes külastuspäev põnevaks ja kasulikuks kõigile osalejaile.

Detsembris saab viimast korda selle aasta jooksul kokku EKJA juhatus ning heameel on tõdeda, et enamik 2005. aastaks planeeritud ettevõtmistest on edukalt läbi viidud. Praegu on EKJA liikmeid 50. Osaletud on keskkonnanjuhtimisega seotud õigusaktide ja strateegiate väljatöötamisel, liikmetele on korraldatud seminare, kus ettekannetega on esinenud nii EKJA liikmed kui ka eksperdid väljastpoolt.

Küünlakuu on kätte jõudnud. Soovin kõigile rahulikke ja keskkonnasõbralikke jõule!

**Lugupidamisega,
Valdur Lahtvee
EKJA juhatuse esimees**

Külastage EKJA kodulehte www.ekja.ee

AS TALLINNA VESI – ESIMENE EMAS-I KOHASELT REGISTREERITUD ETTEVÕTE EESTIS

Jana Kelus, AS Tallinna Vesi kvaliteedijuht, jana.kelus@tvesi.ee

Oktoobri keskel jõudis edukalt lõpuni AS-i Tallinna Vesi osalemine Keskkonnaministeeriumi ja Hollandi majandusministeeriumi koordineeritavas Euroopa Liidu keskkonnanjuhtimissüsteemi EMAS (*Eco Management and Audit Scheme*) rakendamise pilootprojekti. Esimese ettevõtte Eestis omistati AS-ile Tallinna Vesi EMAS-i sertifikaat – keskkonnanjuhtimis- ja keskkonnanuuditeerimissüsteemi registreerimistunnistus nr EE-000001.

Projekti eesmärk oli lisaks laiemalt tuntud ISO 14001 keskkonnanjuhtimissüsteemi standardile tutvustada Eestis ka Euroopa Liidu samalaadset standardit – EMAS-i määrust – ning ärgitada ettevõtteid seda rakendada. Keskkonnaministeerium otsis projekti vabatahtlikke ettevõtteid, kes oleksid huvitatud kogu protsessi läbitemisest ja kellel oleks juba olemas ISO 14001 keskkonnanjuhtimissüsteemi.

teem. Kuivõrd meil oli olemas nii süsteem kui huvi, siis otsustasime proovida.

ISO 14001 ja EMAS-i nõuded keskkonnanjuhtimissüsteemile on praktiliselt samad, mistõttu tegime oma keskkonnanalases töökorralduses ainult mõned väikesed muudatused. Suurim erinevus on see, et EMAS-i nõuete kohaselt peab ettevõtte koostama avalikkusele kättesaadava keskkonnanaruande. Aruanne peab enne levitamist olema kontrollitud ehk kinnitatud erapooletu töendaja poolt.

Meie ettevõtte jaoks oli projekti osalemise suurim kasutegur keskkonnanaruande esmakordne koostamine. Aruanne annab meie keskkonnategevusest senisest parema üldpildi meile endile ja võimaldab edukamalt arendada välissuhtlust. Kontrollitud aruanne on usaldusväärne infoallikas kõigile meist huvitatud isikutele, näiteks aktsionäridele, keskkonnaküsimustega tegelevatele ametiasutustele, klientidele, elanikele, aga ka oma töötajatele.

Keskkonnanaruande annab ülevaate, millised on ettevõtte olulised keskkonnaaspektid ja keskkonnamõjud, keskkonnanalased eesmärgid ja ülesanded, millised keskkonnanalaste

õigusaktide nõuded ettevõtte tegevuse suhtes kehtivad ning kuidas ettevõtte eesmärgid ja nõudeid täidab.

Ajaliselt ja rahaliselt oli otstarbekas viia nii ISO 14001 kui EMAS-i keskkonnanjuhtimissüsteemi sertifitseerimine ja keskkonnanaruande töendamise läbi üheaegselt. Kevadel see meil ka edukalt õnnestus. Augustis esitasime pädevale asutusele, kelleks on Keskkonnaministeeriumi Info- ja Tehnokeskus, taotluse EMAS-i nõuete kohaseks registreerimiseks. Keskus kontrollis esitatud teabe õigsust ja tegi järelepärimised kõigile olulistele ettevõtte tegevust kontrollivatele asutustele, näiteks Harjumaa Keskkonnateenistusele, Keskkonnainspeksioonile, Vee-ettevõtjate Järelevalve Sihtasutusele jt. Neist mitte ükski ei esitanud vastuväiteid. Selline mitmekülgne kontroll lisab EMAS-i tunnistusele kindlasti usaldusväärust.

AS Tallinna Vesi keskkonnanaruande on kõikidele huvilistele kättesaadav meie koduleheküljelt www.tallinnavesi.ee.

Samaaegselt toimuvad ja jõuavad Eestis lõpule kaks EMAS-i rakendamise projekti – Keskkonnaministeeriumi eestvedamisel läbiviidav EMAS-i pädevuse tõstmise projekt ning SEI-Tallinna (www.seit.ee) koordineeritav EMAS Easy projekt väikeettevõtetele. Mõlema projekti ühine lõpuseminar toimub 2006. aasta veebruaris.

REISIKIRI EKJA KÜLASTUS-REISILT SOOME

Viire Viss, EKJA, ekja@ekja.ee

Ähvardavale ilmatega vaatamata sõitsid EKJA liikmed 10. novembril Soome. Varahommikusele kiirraevale kogunes 18 inimest. Peale EKJA liikmete osales külastusreisil ka Riigikogu keskkonnakomisjoni liige Aivar Õun, kellega sai arutada ettevõtlusega

seotud keskkonnaküsimuste ja riigi tasemel tehtavate otsuste üle.

Kõigepealt külastati Soome suurimat kaubandusettevõtet Kesko (www.kesko.fi). Kesko tütar-ettevõtted – Kesko Food Ltd, Rautakesko Ltd, Kesko Agro Ltd, Keswell Ltd – vastutavad poodide, ostmise, logistika, K-väikekaupmeestega koostöö jms eest. 2004. aastal oli Kesko netokäive 7,5 miljardit eurot. Kesko on üks edukamaid oma keskkonnaküsimuste ja sotsiaalse vastutusega tegelevaid ettevõtteid Soomes ja ka Euroopas. Dow Jonesi STOXX Sustainability Index (sästlikkuse indeks) alusel hinnati Kesko 2005. aastal parimaks teenindusettevõtteks (167 ettevõtte seast), Euroopa Majandusfoorumi (*European Economic Forum*) avaldas 2005. aasta jaanuaris esimest korda maailma 100 kõige säästlikuma ettevõtte nimekirja, kuhu kuulus ka Kesko. Juba mitmendat aastat annab Kesko välja vastutusaruannet (*corporate responsibility report*),

mis hõlmab ülevaadet ettevõtte majandus-, keskkonna- ja sotsiaaltegevusest.

Pärast Kesko keskkonna- ja säästva arengu alase tegevuse tutvustamist kuulati ettekandeid Helsingi piirkonna jäätmetekke vältimise strateegiast ja riiklikust energiasäästuprogrammist ning energiaauditi protseduuridest. Soome Keskkonnaministeeriumi esindaja tegi ettekande riiklikust säästva tarbimise ja tootmise programmist.

Pärast maitsvat lõunat istuti bussi ning

ENERGIASÄÄSTUPORTAAL – TUTTAV VÕI TUNDMATU?

*Tõnis Meriste, AS Eesti Energia
keskkonnajuht, tonis.meriste@energia.ee*

Tänaseks on juba rohkem kui aasta olnud kõigile kättesaadav energiasäästuportaali (ESP), mis on üks osa AS-i Eesti Energia energiasäästuprogrammist. ESP-d hakati looma juba 2003. aasta lõpus ja avalikult sai see kõigile huvilistele kättesaadavaks alates 1. septembrist 2004 aadressil <http://kokkukohid.energia.ee>.

ESP loodi koostöös firmaga Enprima Estivo AS. Portaali peamine eesmärk on teha võimalikult laiapõhjaline energiasäästualane informatsioon kättesaadavaks erinevatele huvigruppidele. Igaüks, kes portaali siseneb, peaks sealt leidma endale sellist lugemismaterjali, mis ärgitaks teda mõtlema energiasäästuteemal ning seda teemat edasi arendama. Selge on see, et kuigi portaali pakub suuri võimalusi, ei ole see siiski täpseid ning põhjalikke tehnilisi lahendusi ja nüansse pakkuv andmebaas. Küll aga sisaldab ESP soovitusi ja näpunäiteid nii kodumajapidamistele, kontoritele ja ühiskondlikele asutustele kui ka tööstusettevõtetele,

kajastab üldisi suundumusi ja asjakohaseid tegutsemisjuhiseid.

Mahukas on lasteaedadele ning koolidele suunatud ning selle vanuserühma tarbeks sobiva ja arusaadava energeetikaalase algmaterjali hulk.

ESP püüab oma külastajaid varustada energiasäästu kohta käivate uudiste ning projektidega. Peale pidevalt uuendatavate uudiste sisaldab portaali ka Eesti Energia poolt mitetulundusühingutele suunatud energiasäästuprojektide konkurssidel valituks osutunud projekte, nende kirjeldusi ja tulemusi. Portaali avalehelt saab edasi liikuda ka Rohelise Energia ning Eesti Energia kodulehele või mängida Ökokrati energiasäästumängu.

Portaali maht on piiratud. Seetõttu ei mahu sinna kogu vaadeldavat teemat käsitlev info. Küll on aga portaalis ära kasutatud Interneti eeliseid ja terve lehekülg on pühendatud elektroonilistele viidetele ehk linkidele, mis viivad sügavama huviga külastajaid eriteemasid põhjalikumalt käsitlevatele lehekülgedele. Esindatud on nt seadustele viitavad lingid nii Eestis kui ka Euroopa Liidus, aga ka energiasäästuga nii Eestis kui ka teistes riikides tegelevate organisatsioonide kodulehed.

Kas ESP on tuntud? Jah ja ei. Vahemikus septembrist 2004 kuni aprillini 2005 külastas

ESP-d kalendrikuu jooksul keskmiselt 3500 inimest. Sellist saavutust tuleb lugeda väga heaks. Kui aga jälgida külastuste arvu kuu de lõikes, täheldame huvi langust. Kui septembris 2004 külastas uut ja huvitavat portaali üle 5000 inimese kuus, siis aprilliks 2005 on see arv langenud 2500-ni. Endiselt suudavad paljud avaldada üllatust ja küsida, kas ESP näol on tegemist täiesti uue asjaga. Seega on portaali edasiseks tutvustamiseks ja arendamiseks veel palju ära teha.

Kuidas areneda edasi? Täna ja praegu on portaali kättesaadav kas otse (kodulehe aadressi teades) või kasutades peamisi Interneti otsimootoreid. Viited portaali tuleb paigutada laialdasemalt külastatavatele Interneti-lehekülgedele (nt Delfi), aga ka Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumisellekohast temaatikat käsitlevale Interneti-leheküljele.

Kindlasti täiendatakse ESP sisu ka tulevikus värske ning asjakohaste uudiste, seadusemuudatuste, erinevate lahenduste vms informatsiooniga. Portaali atraktiivsuse tõstmiseks on plaanis lisada energiatarbe arvutamise ja energiatarbimisel tehtavate muudatuste tõhususe hindamise kalkulaatorid. Igatahes peaks ESP olema ka tulevikus energiasäästualane infoallikas, mis sisaldab piisavalt värsket informatsiooni ja annab uusi ideid ning tegevussuundi.

algas teekond põhja poole. Sihtmärk oli Riihimäki (Helsingist 70 kilomeetrit), kus asub ohtlikke jäätmeid käitlev ettevõtte Ekokem (www.ekokem.fi).

Ekokem on Soome üks juhtivaid orgaanilisi ja anorgaanilisi ohtlike jäätmeid käitlevaid ettevõtteid. Igal aastal taastöödeldakse, kahjutustatakse või kõrvaldatakse ohtult 120 000 tonni ohtlikke jäätmeid (sh ohtlikud orgaanilised keemilised jäätmed, saastatud pinnas, anorgaanilised ohtlikud jäätmed, kasutatud päevavalguslambid, külmikud, reovesi jms), millest 70% töödeldakse energiaks. Ekokemil on kaks kõrgetemperatuurilist põletusahju (ainsad Soomes), üks kesktemperatuuriline põletusahi, füüsikalise-keemilise käitluse seade, aurustamisseedmed, külmikujäätmete taaskasutusseadmed ning päevavalguslampide töötlus- ja reovee käitlusliinid. Jäätmed, mida ei saa taaskasutada, ladustatakse ohtult spetsiaalselt kaitstud basseinidesse.

Ekokemi omanikud on riik (34,1%), kohalikud omavalitsused (27,6%) ja tööstusettevõtted (38,3%). Kliendid on Soome riik, rahvusvahelised organisatsioonid ja eraettevõtted. Ekokemil on nii ISO 14001 standardi kohane kui ka EMAS-ile vastav keskkonnajuhtimissüsteem ning ühinenud on ka keemiatööstuse ettevõtete keskkonna vabatahtliku initsiatiiviga *Hoolime ja Vastutame (Responsible Care)*.

Pärast ettevõtte tutvustamist pandi külas-

tuskäigul osalejatele pähe kiivrid, ette kaitseprillid ning ringkäik ettevõtte maaalal võis alata. Kuigi õhus oli õrna kemikaalide hõngu, võis igal sammul tajuda ettevõtte vastutustundlikku suhtumist oma ohtlikusse tegevusse, ümbritsevasse keskkonda ja kogukonda ning oma töötajate tervisesse. Igal aastal viiakse läbi ettevõtte töötajate, aga ka ümberkaudsete elanike tervise-uuring ning ettevõttel on olemas oma päästemeeskond.

Kuigi tormihoiatus sundis kiirleavad kai äärde ning kojusõit parvlaevaga Meloodia kestis kaua, oldi külastusreisiga väga rahul. "Ei ole piinavalt kahju kulutatud aja pärast," ütles üks osaleja tabavalt.

Reisi Soome-poolse korraldamise eest täname Ulla Rehelli Keskost ning loodame, et selliseid toredaid EKJA külastusreise toimub ka tulevikus.

KESKKONNATEGEVUSE TULEMUSLIKKUSE HINDAMISE KÄSIRAAMAT

Autorid: Gergely Toth, Harri Moora. 2005. SEI-Tallinn. 76 lk.

Käsiraamatu eesmärk on anda ülevaade keskkonnategevuse tulemuslikkuse hindamise meetoditest ning juhiseid nende rakendamiseks ettevõttes. Käsitatud on selliseid enam levinud meetodeid ja vahendeid nagu sisend-väljundanalüüs, keskkonnakulude arvestus, ökoefektiivsuse hindamine, keskkonnategevuse tulemuslikkuse indeks, keskkonnategevuse tulemuslikkuse hindamise indikaatorid

jms. Lisaks ettevõtete pakub käsiraamat vajalikku informatsiooni keskkonnaametnikele, keskkonnaaudiitoritele ja -konsultantidele ning üliõpilastele.

Hind 150 krooni (EKJA tegevliikmetele 1 eksemplar tasuta).

ÜLEVAADE EUROOPA LIIDU RIIKIDES LÄBI VIIDUD ROHELISE MAKSUREFORMI TULEMUSTEST

Autorid: Valdur Lahtvee, Ahto Oja, Helen Poltimäe. 2005. SEI-Tallinn. 88 lk.

Raamat annab ülevaade rohelise maksureformi olemusest ning selle põhimõtete rakendamisest Euroopa Liidu riikides. Antakse soovitusi Eesti maksusüsteemi korrastamiseks. Raamatut saab tasuta SEI-Tallinnast, seit@seit.ee, tel 627 6100.

STANDARDI ISO 14001:2004 MUUDATUSTE JA TÄIENDUSTE SELETUSI 2005. SEI-Tallinn, EKJA. 16 lk.

Brošüüris antakse lühikärgu ülevaade uuendatud ISO 14001:2004 standardist. Muudatusi on võrreldud vana standardiga. Seletused kehtivad ka EVS-EN ISO 14001:2005 eestikeelse versiooni kohta. Hind 50 krooni (EKJA tegevliikmetele 1 eksemplar tasuta).

ENDIC 2004 2004. SYKE.

Sõnaraamatus *EnDic2004* on 6039 märksõna üheksas – soome, eesti, inglise, prantsuse, saksa, rootsi, leedu, läti ja vene keeles. Aleksander Maastiku eestvedamisel koostatud sõnaraamat püüab hõlmata keskkonnakaitse kõiki alasid, sh keskkonnajuhtimisega seotud termineid.

Sõnaraamatut saab osta kirjastusest AS Mats, Laki 15, Tallinn, tel 656 3589. Hind 400 krooni.

MIS TEHTUD? MIS TEOKSIL?

29.–30. AUGUSTIL toimus Eesti ettevõtetele keskkonnategevuse tulemuslikkuse hindamise (*environmental performance evaluation*) koolitus. Koolitus viidi läbi BALTEMA projekti raames ning koolitajad on SEI-Tallinna (www.seit.ee) spetsialistid ja Gergely Toth Ungari Keskkonnajuhtimise Organisatsioonist (www.kovet.hu).

6. OKTOOBRI toimus EKJA korraldane seminar, kus anti ülevaade Euroopa Liidu hoonete energiatõhususe direktiivi ja energiateenuste direktiivi rakendamisest Eestis, Eesti Energia energiasäästuportaalist (vt artikkel) ning ESCO-kontseptsioonist (www.energiaaudit.ee).

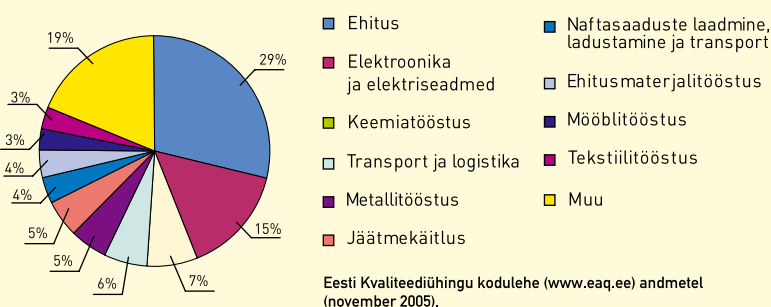
10. NOVEMBRIL toimus EKJA külastusreis Soome, mille käigus tutvuti jaekaubandusettevõttega Kesko ja ohtlike jäätmete käitlejaga Ekokem (vt artikkel).

17. NOVEMBRIL toimus Radisson SAS hotellis Eesti Energia põlevkivi olemusringi hindamise projekti (OSELCA) seminar "Olemusringi hindamine kui innovaatiline keskkonnajuhtimisvahend – praktikult praktikule". Seminar oli suunatud ettevõtjatele ja konsultantidele. Lisateave: <http://www.energia.ee/OSELCA>

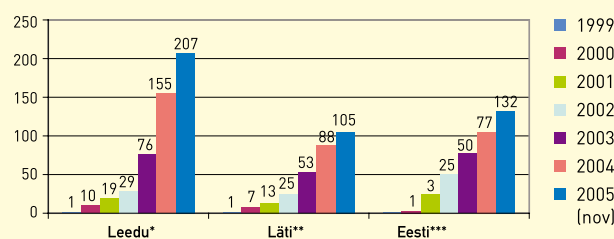
1. DETSEMBRIL korraldab Tallinna Konverentsid seminari "Büroospetsialist kui hea töökeskkonna looja". Seminar on suunatud ettevõtete ja organisatsioonide büroojuhtidele ja sekretäridele. Muude kasulike näpunäidete seas antakse ka teavet igapäevase bürootegevuse keskkonnasõbralikumaks muutmiseks. Lisateave ja registreerimine: www.tallinnakonverentsid.ee.

2006. AASTA VEEBRUARIKUUS TEISEL NÄDALAL toimub Eesti-Hollandi EMAS-projekti ja Säästva Eesti Instituudi poolt läbiviidava EMAS Easy projekti ühisseminar EMAS-i propageerimiseks ja projektitulemustest teavitamiseks ning Eesti keskkonnajuhtimissüsteemide strateegia ja tegevuskava tutvustamiseks.

ISO 14001 sertifitseeritud organisatsioonid tegevusalade kaupa

ISO 14001 juurutanud ettevõtete arv Balti riikides (1999–2005 nov)

* Leedu Standardinõukogu: www.lsd.lt *** Eesti Kvaliteediühing: www.eaq.ee
** Läti Kvaliteediühing: www.lka.lv